

Tööleht “Kuidas prügikastist raha päästa?”

Kiire hinnatõus on pannud suure osa meist mõtlema, kuidas selles olukorras oma rahaga toime tulla. Tarbida saab sama raha eest justkui vähem, mis on keskkonnale suur võit, aga meile endile? Kuidas keskkonnasäästlikkusega raha kokku hoida, maailma prügiuputusest päästa ning jäätmemajanduse kaudu Eesti elu paremaks teha, räägib Keskkonnaministeeriumi asekanstler Kaupo Heinma.

Kasuta töölehte nii:

- enne otseülekannet mõtle oma tarbimisharjumustele ja täida tabel
- otseülekande ajal küsi küsimusi
- pärast otseülekannet jätkata tabelite täitmist ja tarbimisharjumuste analüüsimist

ENNE OTSEÜLEKANDE VAATAMIST MÕTLE OMA TARBIMISHARJUMUSTELE

Soojenduseks ja tunni teemasse sisseelamiseks mõtle sellele, millele iga päev, nädal või kuu oma taskuraha kulutad ning pane kõik tabelisse kirja. Tegu võib olla nii suurte kui väikeste asjadega, ent loo reaalne nimekiri oma kuludest (nt šokolaad, pudelivesi, aga ka kinopiletid jms). Kolmandasse lahtrisse pane kirja ka ostetud toote või eseme kategooria, nt toit, teenus, meelelahutus, transport, mängud/äpid, ravimid, rõivad vms.

Kogus nädalas / kuus* <i>*jooni sobiv variant alla</i>	Ostetav toode	Toote kategooria <i>Toit, teenus, meelelahutus, transport, mängud/äpid ...</i>

OTSEÜLEKANDE AJAL KÜSI KÜSIMUSI

Et saada vastuseid enda jaoks olulistele küsimustele, saad otseülekande ajal esinejale küsimusi esitada. Selleks edasta YouTube'i otseülekande ajal esinejale või palu õpetajal oma küsimus vestlusesse lisada nii: **Kaari 12. klass, Kurtna Kool. Kuidas saada presidendiks?**

Ole küsimust sõnastades viisakas ja täpne. Sinu küsimusi näevad kõik, kes samal ajal otseülekannet vaatavad. Mida varem jõuad küsimused saata, seda suurema tõenäosusega jõuame vastata.

OTSEÜLEKANDE JÄREL JÄTKA TABELI TÄITMIST JA ANALÜÜSIMIST

Samm 1. Kanna häälestusülesande tabelisse märgitud tooted alla ning lisa nende hind. Arvuta välja, kui palju kulutad ühele tootele raha nädalas/kuus ja kui palju kulub raha erinevate toodete või teenuste peale kokku. Mida järeldada saad?

Kogus nädalas / kuus* <i>*jooni sobiv variant alla</i>	Ostetav toode	Ühe toote hind	Kulutatud raha toote peale nädalas / kuus kokku
HIND KOKKU:			
KOGUHIND AASTAS:			

Samm 2. Analüüsi alltoodud küsimusi neile vastuseid leides. Esiialgu tee seda individuaalselt, hiljem aruta vastuseid pinginaabriga.

- Mida sa oma kulutusi jälgides järeldada saad?
- Milline mõju on sinu tarbimisharjumustel keskkonnale?
- Mida saaksid teha, et vähendada negatiivset mõju keskkonnale **JA** samas ka kokku hoida? (Nt kasutada oma veepudelit, mida kraaniveega täita, selle asemel, et pudelivett või muid jooke osta). Mida sa juba praegu teed, et keskkonnateadlikult tarbida?

Samm 3. Jagage oma ideid kogu klassiga, moodustades kas aruteluring või tahvlile mõttekaart joonistades.

Samm 4. Vaadake pinginaabriga allolevat tabelit, kuhu on märgitud 10 toodet ning nende hinnad koos ja ilma pakendiga. Jälgige, kui palju on võimalik oma pakendiga tooteid ostes aastas säästa. Mõttele, kuidas saab säästa paberist tasku- ja köögirätikute pealt – mida saaks nende asemel kasutada?

	Toode	Hind pakendiga	Hind oma pakendiga	Sääst aastas	Tarbimine
1	Kohv	2,7	2,16	140,4	Üks kohv igal tööpäeval
2	Paberist poekott	0,2	0	33	Kolm korda nädalas
3	Kilekott	0,3	0	49,5	Kolm korda nädalas

4	Kartulid	1,24	0,69	99,2	80 kg aastas inimese kohta; 40 kg poest
5	Porgandid	0,99	0,45	9,9	20 kg aastasja 10 poest
6	Šampinjoniid	7	4	35	5 kg aastas
7	Pirnid	2	1	10	10 kg aastas
8	Paberist kõõgirätikud	0,9	0	10,8	Üks pakk kuus
9	Paberist taskurätikud	0,16	0	6,4	20 pakki aastas
10	Pudelivesi 0,5l	0,45	0	74,25	Kolm pudelit nädalas
KOKKUHOID AASTAS:				350	

Samm 5. Põhinedes su isiklikule tarbimisele (vt samm 1 ja 2) või kogu oma perekonna tarbimisharjumustele, loo samasugune tabel ka enda (pere) kohta. Vajadusel tee ülesanne lõpuni koos oma vanematega või perekonnaliikmetega.

Samm 6. Vaata veel 4. sammu tabelit. Oma pakendiga toodete ostmisega on võimalik aastas säästa 350 eurot. Selle säästetud raha saaks panna ka kasvama seda investeerides. Näiteks:

- Summa 30 a pärast kui investeerida tootlusega 7 % aastas: **33061 eur**
- Summa 30 a pärast kui investeerida tootlusega 10 % aastas: **57573 eur**

KODUNE ÜLESANNE

Huvi korral võid kas ise või koos oma perekonnaga koostada Excelis või Google Spreadsheets sarnase tabeli oma leibkonna tarbimise kohta ning välja arvutada, kui palju sina või su pere saaks säästa ühe, viie, kümne või 30 aastaga. Arutage perega, kuidas selline säästmine on 1) kasulik keskkonnale ja miks; ning 2) mida saaks säästetud rahaga ette võtta.

Aastad	7% tootlusega investering	10% tootlusega investering
1	350	350
2	724,5	735
3	1125,215	1158,5
4	1553,98005	1624,35
5	2012,758654	2136,785
6	2503,651759	2700,4635
7	3028,907382	3320,50985
8	3590,930899	4002,560835
9	4192,296062	4752,816919
10	4835,756786	5578,09861
11	5524,259761	6485,908471

12	6260,957945	7484,499319
13	7049,225001	8582,94925
14	7892,670751	9791,244175
15	8795,157704	11120,36859
16	9760,818743	12582,40545
17	10794,07605	14190,646
18	11899,66138	15959,7106
19	13082,63768	17905,68166
20	14348,42231	20046,24982
21	15702,81187	22400,8748
22	17152,00871	24990,96229
23	18702,64931	27840,05851
24	20361,83477	30974,06437
25	22137,1632	34421,4708
26	24036,76462	38213,61788
27	26069,33815	42384,97967
28	28244,19182	46973,47764
29	30571,28525	52020,8254
30	33061,27521	57572,90794